

Világválogatott

A Krakkói Nemzetközi Grafikai Triennálé fél évszázada

MODEM, Debrecen, 2017. V. 20. – VII. 16.

LÁNG ESZTER

A Krakkói Nemzetközi Grafikai Triennálé fél évszázadát tekintni át a debreceni MODEM-ben nyílt tárlat. A kurátorok, Marta Anna Raczek-Karcz, a Krakkói Nemzetközi Grafikai Triennálé elnöke, valamint Kónya Ábel, a MODEM művészeti vezetője a szinte minden földrészt képviselő 54 művész mintegy száz művét válogatta ki a triennálé fundusából, köztük a magyar HAász Ágnes és Maurer Dóra munkáit. A cím – *Nagy felbontás* – ugyan a korunkat jellemző digitális megjelenítést hívja elő, ám a felvezető szerint a technika mesteri használatára való utalás mellett inkább arra a különös éleslátásra kívánja ráirányítani a figyelmet, mellyel a grafikusok a világot szemlélik.

A Krakkói Nemzetközi Grafikai Triennáléről bátran elmondhatjuk, hogy a világ legjelentősebb grafikai kiállításai közé sorolható. Az európai térfélen kiemelkedő, ismert és elismert krakkói grafikai műhely és művészeti képzés jó alapot nyújt ehhez a rendszeresen, kezdetben nemzeti biennálé formájában, ma már nemzetközi triennáléként megrendezett nagy ívű tárlathoz. A mostani válogatás felvonultatja a műfaj legkülönbözőbb technikáit a hagyományos mély- és magasnyomásos eljárásoktól kezdve a szitán át az elektrográfiáig. Az utóbbi nemcsak a hazai, miskolci grafikai triennálén nyer egyre nagyobb teret, hanem Krakkóban is: a két magyar reprezentáns közül az egyik (HAász Ágnes) szintén ebben a technikában dolgozik. Marta Anna Raczek-Karcz nem hiába minősíti „a világ

Bár mintegy száz munka került a falakra, nem mondhatni, hogy túlszűfolt vagy túlságosan megterhelő lenne (különösképpen nem az a most lebontott DrMáriás-anyaghoz viszonyítva), sokkal inkább a komplex vizuális élmény érzését kelti a befogadóban.

Sajátos „előszóként” az első terembe kerültek a legrégebbi díjazottak: az 1966-os első biennálén fődíjas Alan Davie (Nagy-Britannia), Hannes Postma (Hollandia) s a szintén díjazott Mieczysław Wejman (Lengyelország), az évtizedek alatt többször is díjazott Art

ELVYRA KATALINA KRIAUCIŌNAITĖ:

Kísértés – Csupán,
vegyes technika, merített papír,
2005, 3 db, egyenként 74x100 cm

foto: Láng Eszter

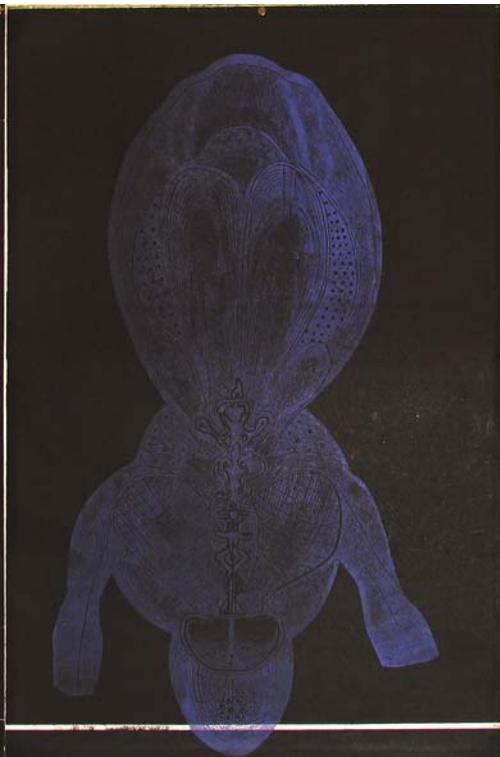
foto: Láng Eszter

Kiállítási enteriőr minden tájáról érkezett eddigi legjobb válogatásként” a kiállítás anyagát: valóban lenyűgöző ennyi kivételesen jó munkát együtt látni.

Werger (Egyesült Államok) nyomatai és a papír anyagszerűségét is kihasználó Walter Valentini (Olaszország) rézkarcai.

Innen a fő terembe lépünk, ahol a bal oldal a geometrikus, a jobb oldal az oldottabb formavilág felé mutat képeivel. Szemben Kumi Sugai (Japán/Franciaország) kilenc darab 70x70-es szitanyomatból álló *Variációk* című sorozata fogad. Beljebb, a harmadik terem irányába, benyíló tagolják a teret, természetes elválasztást és saját, önálló teret biztosítva a munkáknak, melyek így blokkokat alkotnak.

Jó néhány olyan, a látványra épülő mű is került a válogatásba, mely a valóság, a felszín mögötti kérdéseket feszegeti, például Mieczysław Wejman (Lengyelország) rézkarca (*Biciklista*), Werger *Alvajárás* című színes rézkarca, Wayne Crothers (Ausztrália) *Kivonat*

a tárolóból című fametszete, Basil Colin Frank (Izrael) digitális printje (A huszonegyedik századi proletáriátus hangja), Vladimír Gažovič (Szlovákia) litográfiája (Ismert és ismeretlen), Paweł Kwiatowski (Lengyelország) Tétlen periferialitása (lemezlító, plusz szita), Naoi Ishiyama (Japán) Hajszolt lélekje (akvatinta, rézkarc), Davida Kidd Vivian szabadnapja című digitális nyomata, a Norvégiát képviselő Per Kleiva nyíltan politizáló szitanyomat-sorozata (Egy lap az imperializmus naplójából I–III). A klasszikus műfajok alkalmazói közül még e nívós mezőnyben is kiemelkednek Peter Milton (Egyesült Államok) rézkarc-akvatinta és Albin Brunovský (Szlovákia) mívés rézkarc-hidegtű-mezzotinto művei.

Örvendetes, hogy a válogatásban szép számmal szerepelnek geometrikus alkotások. Herman Hebler (Norvégia) három dekoratív szitanyomata ékes példa arra, hogy néhány színnel és három mértani formával mily sokat

(Lengyelország), Ewa Zawadzka (Lengyelország), Marta Pogorzelec (Lengyelország) alkotásait, remek ritmusban a falra téve. A szemközi oldal oldottabb felfogású műveket felsorakoztató együtteséhez kapcsolódva szerepel Antonio Tapiès (Spanyolország) két 1982-es munkája. Ő egyike a kiállított azon keveseknek, akik nem kaptak díjat a triennálén.

Vannak sejtelmes művek, például Josephine Ganter digitális nyomata (Hajnal), s Kenji Katayama (Japán) színes fametszetének absztrakt világa is titkokkal van teli. Lugosi Bélának, a világon az egyik legismertebb filmművésznek állít emléket Joe Tilson (Nagy-Britannia) szitanyomata. Találunk harsányabb képeket, mint amilyen a Svédországban élő, iraki származású Ahmed Modhir alkotása (Fekete vörösön VI). Henryk Ożóg (Lengyelország) két színes mélynyomással szerepel. Thaiföldet Thavorn Ko-Udomvit képviseli fametszet-szitanyomataival, a grafika egyik hazájaként ismert Litvániát pedig Elvyra Katalina Kriaučiūnaitė, finom, térbe helyezett, merített papírra vegyes technikával készített munkájával (Kísértés

MERSAD BERBER:
Allegória I (Szarajevói krónika),
1995, fametszet, 120x259 cm

fotó: Láng Eszter

lehet mondani. Rajta kívül a második teremben ott látjuk a geometrikus művek között Maurer Dóra, Vjenceslav Richter (Horvátország), Renate Basile de Silva (Brazília), Wojciech Krzywobłocki (Lengyelország/Ausztria), Getulio Alviani (Olaszország), Darek Gajewski

– Csupán). A mesterművek közé sorolható Jiří Anderle (Csehország) Commedia dell'arte című műve (hidegtű) és Mersad Berber (Brazília) Allegória I. című színes fametszete is.

HAÁSZ ÁGNES:
Körben, 2001,
digitális nyomtatás,
101x209 cm

A klasszikus technikákkal készített narratív vagy metaforikus képek, az organikus vagy absztrakt kompozíciók jól megférnek egymás és a digitális művek társaságában: a rendezés kifejezetten izgalmas, jó ritmusú tereket hozott létre, a fekete-fehér és a színes munkák egymást erősítő, változatos összetétele kellemesen izgalmas összhatást eredményez.